

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a tragatoriului [L3-vésztoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „
Pentru Roman'a:
prea-intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru Insertiun:
10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a timbrale pentru fiesoc-care publicatiune separatu. In locul deschislu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Societatea pentru fondu de teatru.

In considerare, ca statutele Societatii n'au sositu inca aprobate de la ministeriu, — si in considerarea altoru impregiurari grave, — comitetulu este necesitatu a amená adunarea generala a „Societatii pentru fondu de teatru nationalu romanu“ pre 28. si 29. septemvre 1871. st. n.

D'in siedinti'a comitetului tienuta la 16. maiu 1871.

Dr. Iosifu Hodosiu,
presiedinte.
Iosifu Vulcanu,
secretariu.

Pest'a, 20/8. maiu, 1871.

In nr. trec. publicáramu partea essentiala d'in programulu ermafroditiloru politici d'in Iasi, acum venimu a face cunoscutu cetitoriloru nostri si motivarea acelu pactu politicu ce s'a inchiatu in casa lui Gr. Sturza. Eca ce d'icu ei despre situatiunea presenta a Romaniei si cum explica sub ce impressiune se asociara ei pentru a salvá patri'a.

„Cu ocasiunea alegeriloru presente politic'a d'in intru a Romaniei au intratu intr'una fase decisiva. S'a formatu una coalitiune a partiteloru, ce singure se numian pana acum liberale, cu scopulu manifestatu de a aperá constitutiunea. — Pre de alta parte ministeriulu actualu, care pentru a scapá tier'a d'in situatiunea cea mai grea, au primitu guvernarea ei, declara ca este constitutiunala.“ De aici s'a produsu una desbinare artificiala, care nu se pare intemeiata pre adeveratele interese ale tieri, ci mai multu nascuta d'in relatiuni personale séu d'in intentiuni ascunse.“ In mediuloculu acestoru impregiurari se vede locul deschisu pentru constitutiunea unei partite politice reale atatu conservative catu si liberale, care, avendu increderea ca intre tronu si libertatea bine intielesa nu este si nu pote fi antagonismu, e totu asié de credinciosu tronului si dinastiei pre catu este petrunsa de principiile stateloru constitutiunale moderne.“

Urmedia semnatura si invitarea de a subscrie toti, cari impartiescu opiniunile aretate mai susu si primescu declaratiunea cuprinsa in programu. In list'a subscribiloru sunt totu omeni d'in partitulu conservatoriloru vechi (numiti „albi“), intre cari s'a stracoratu si cati-va literati asié d'isi cosmopoliti, intre cari si DD. Titu J. Maiorescu si Negrutiescii, cari nu scimu ce cauta acolo? ca-ci mare este prepasti'a intre ei si intro d'ai de Sturzesoi, Mavrocordati, Catacuzini, Cristoduli, Papadopuli, etc.

La motivarea de mai susu raspunde, cu precisiune multu mai esacta, „declaratiunea“ in sa si ca parte essentiala a programulu, cunoscutu d'in nr. tr. Numimu acestu programu politicu „ermafroditu“ pentru ca este ecuvoc, prin urmare elu séu nu d'ice nemica, séu d'ice prea multu! mai multu decatu ar' poté dori unu romanu adevoratu.

Considerandu in genere cuprinsulu lui, elu nu d'ice alta, decatu ceea ce d'ice si partitulu liberalu ai chiaru ministeriulu actualu, adeca: „de a aperá constitutiunea“. Cetindu inse printre sfre si daca amu cuprinsu noi bine intielesulu cuvinteloru d'in programu, unde se d'ice vomu colucrá . . . la imbunetatiunea si „reformarea“ institutiuniloru nostre“ multu ne tememu ca acést'a nu insemna, neci mai multu neci mai pucinu, decatu ceea ce se pretinde de la cunoscut'a publicare a scrisorii Domnitorului, incoce, adeca schimbarea constitutiunii inse-si in sensu reactionariu. Frasele, ca acést'a schimbare are a se face „cu mediuloce legale“ si „pre callea constitutiunale“, nu potu inlaturá temerile nostre, pentru ca daca nou'a camera, alesa sub pressiunea ministeriului actualu va semená cu senatulu, si d'impreuna, firesce pre callea totu „legala si constitutiunala“ amendoi acesti

factori voru tinde a schimbá constitutiunea actuala a tieri, lovindu in libertatile, de cari se bucura ea asta-di, totu „lovitura de statu“ va fi numele acelu actu de si legalu, éra nu altulu, si acést'a este ceea ce ne insufla ingrigire! — Bana'l'a frase, aruncata la finea motivarii, ca programistii „sunt petrunsi de principiile stateloru constitutiunale moderne“ este totu atatu de vaga ca si programulu insu-si, ca ci tota lumea scie ca pana si Austria, Prussia, inca sunt asta-di state „constitutiunale moderne“, dar' vai de acelu constitutiunismu „modernu!“ Nu potemu crede ca ar' esiste in Roman'a unu sufletu de romanu, care ar' dori sé „modernisedie“ frumos'a constitutiune a Romaniei, cu frumocele sale libertati, dupa siablonulu prussianescu séu celu ostrungurescu. Deci.

Facia cu situatiunea presente a Romaniei si cu straordenari'a agitatieuna a spiriteloru ce domnesce asta-di a colo, resumemu opiniunea si totodata dorintiele nostre astfelu;

Sé incete odata agitatieuna carea domnesce de unu decenniu; sé incete inversiunarea intre partite, cari se manca un'a pre alt'a ca ferele selbatece; combata-se cu arme oneste, lupte-se pentru principie, éra nu pentru putere si interese personale; sé incete valetel' si tipetel' „vinu Rosii! tier'a e perduta!“ séu „Ba, vinu Albii! tier'a e venduta!“ sé incete acusarile si incriminarile, ca unii tienu cu neamtiulu, altii cu muscanulu, si mai scie bunulu Ddieu câte si mai câte, dar' sé incete partitel' si de a mai plecá urechi'a la relele svaturi ale intrigantiloru, ce tienu poterile straine in Roman'a. Acesti-a contribuescu forte multu la sustinerea si perennarea stării precarie in care se svergolesce serman'a tiera. Unele d'in poterile straine si anume vecinii, au interesulu lor de a nu lasá ca statulu romanu sé se consolideze, sé ajunga la stabilitate, parte d'in caus'a libertatiloru, ce intra pre furislu preste muri si ingratitude si molipsesce, precum d'icu ei, pre supusii loru cei credinciosi — parte, si mai vertosu, d'in caus'a poterii atractive a punctulu de cristalisatiun, ce acestu-a, dupa legile naturei, eserce cu putere irresistibile a supr'a partiloru respite a le elementulu romanu. Prudentia dara, si precautiune scrupulosa, d'a nu calcá in curs'a strainiloru inimici de morte ai romanismului, si intieptiune intreita in purcederea spre scopulu celu mare, spre tient'a aspiratiuniloru comuni a le natiunii, pentru a nu intempiná d'in capulu loculu resistintia dusmanosa, pentru a nu periclitá viitorulu. Redicarea si consolidarea statulu romanu si prin elu a elementulu intregu, are sé se faca pre cale morala si actiunea (morale) are sé esa d'in sinulu natiunii, éra nu d'in a fara. Candu concursulu spre acést'a s'ar' imbiá d'in parte suspicioasa, vulpiloru sé se respundia „Timeo Danaos et dona ferentes!“ Ascemene candu se cere schimbarea constitutiunii, atunci se cere libertatea tieri, care este spinu in ochiulu inimiciloru, se cere aservirea Romaniei. Cei ce dau asemene consilie funeste tronulu sunt straini si inimici natiunii rom. si daca asemene rei consiliari se afla intre romani, acei-a sunt fii perduti ai Romaniei, Ddieu li-au luat vederile, precum se d'ice, ca face, vrendu a bate pre peccatosii inreutatiti (incorigibili). — Consilie analoge se dedese si lui Cuzá, dupa ce nenumeratele sale ministerie ajunsese a se numi nu dupa annu, ci dupa anutempuri si lune. Acestu jocu se continua si sub Carlu. Dar' ce e mai tristu este reulu ce se nasce d'in atatea schimbári ministeriale, adeverate restornature, ca ci de la ministri pana la primarii sateloru (ba neci chiaru justiti'a nu este crutiata) totulu se schimba; ceea ce a facutu, ori intreprinsu antecessorii, strica si derimasuccessorii, — de aici provine ca nemica nu se pote intemeiá, neci a prosperá in frumos'a Romania. Strainii d'icu pre tote d'ilele ca societatea rom. este corupta pana la medna, ca este putreda si incapabila de vietia propria, trebue dar' ca sé vina neamtiulu cu a sa cultura séu muscanulu cu a sa invetiatura (cnutulu) pentru ca sé ve indrepte, frati romani, pentru ca sé reinteneriti, sé

prindeti vietia noua oltuiti in nemtismu séu moscovitismu!
(Va urmá.)

Chiaru primimu „Gazet'a Transilvaniei“ dupa carea reproducemu urmatoarea:

PROGRAM'A.

pre bas'a carei-a s'au infratitu romanii, magiarii si germanii (nesasi) d'in Brasiovu in 22 aprile 1871.

I. Romanii, magiarii si germanii d'in Brasiovu se lega intre sine, a pase pre viitoriu solidariu in tote afacerile loru locale pre bacea principulu de egalitate nationala.

II. In interesele generale ale nationalitatiloru d'in patria si ale patriei comune s'a purceasu la inchiarea fratietatii d'in punctulu de vedere, ca toti in unire se conlucre solidariu spre a aplaná, dupa potintia, diferentiele ce ecistiu între nationalitatel' patriei, fiinduca amu devenitu la acea convingere, ca numai impartindu, nu numai sarcinele ci si drepturile, de o potriua intre toti locuitorii, fia ei de ori-ce nationalitate, se pote asigurá viitorulu tare si fericu alu patriei.

III. Spre efeptuirea acestei programe s'a alesu câte unu comitetu d'in fia-care nationalitate infratita, care, dupa ce s'a primitu si aflatu de bunu, s'a subscrisu.

Presiedinti: Notari:
Lemeni m/p. Ios. Puscariu m/p.
Adolf Kenyeres m/p. Franc. Vizy m/p.
V. v. Fehrentheil m/p. L. A. Simiginovicz.

„Nemere“ d'in 16. maiu inca publicá program'a acést'a dela 21. aprile. Cumca nu e subscrisa de comitetulu prov. de atunci, ci de presiedintii altoru trei comitete nationali, caus'a e, ca numai acum, mai tardfu s'au formulatu si subscrisu, dupa ce s'au organisatu comitetele de actiune infratita. —

Va se d'ica, infratirea magiariloru, romaniloru si germaniloru nesasi, ca unii, ce sunt de un'a si aceea-si sörte aici in sasime, e indreptata in contr'a egoismulu suprematisatoriu alu sasiloru. In comitate inse in contra suprematiei magiare romanulu cu cine se va infrati?! Mai antáiu d'ar' recunosccrea drepturiloru perfectu egale prin legislatiune, apoi fraternisarea va fi nu subversiva si partiala, ci generale. — „Gaz. Trans.“

On. cetitori au ocasiunea d'a se convinge ca tote câte publicásemu noi despre esistenti'a si activitatea comitetulu botezatu „internationalu“ si de „infratire“ s'a adeviritu preste acceptare. Vomu supleni in nr. viit.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 16. maiu, 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a la 12 ore merid. — D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii: Vilhelmu Tóth, Teodoru Pauler, Stef. Gorove si Ios. Szlávy.

Dupa verificarea processulu verbale alu siedintiei trecute, presiedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Ales. Bujanovics, Edmunda Kubinyi, Aug. Tréfort, Tom'a Vécsey si Ios. Modocsányi.

Presiedintele comunica, ca terminulu de trei-dieci de d'ile, reservatu pentru presintarea protesteloru ce s'aru face contra alegerii deputatulu dr. Teodoru Pauler, a espiratu degiá; dreptu-ace'a numitulu deputatu e verificatu definitivu. (Aplause in drept'a.)

Cont. Antonu Forgách interpelleza pre ministriulu de comunicatiune in privinti'a construiii liniei ferate Salgó-Tarján. — Interpelatiunea, subscrisa, afara de interpellantele, inca de vre-o 30 deputati d'in tote partitele camerei, se va comunicá ministriulu concerninte.

Ministriulu de comunicatiune, Stef. Gorove, declara, ca considera obiectulu d'in cestiune de forte importantu, si va respunde la interpellatiune in un'a d'in siedintiele mai.

de aproape, după-ace adeva se va fi informatu pre deplinu in această privință.

Ministrul de interne, Wilhelmu Tóth, răspunde la interpellatiunea deputatului Ernestu Simonyi, făcută cu privire la arestarea unui număr considerabil de calfe de croitori. Oratorele dăce, că ar' fi răspunsu mai bucurosu la interpellatiunea d'in cestiune atunci, cându această afacere s'ar fi terminatu, și ministrul ar' fi in pusețiunea d'a pot' relată despre rezultatele procedurii cetății Pest'a și a guvernului. Inse, de-ora-ce interpellantele a urgiatu răspunsulu la interpellatiunea sa, oratorele spune, că a fostu incunoscintiatu in modu oficialu, că autoritatea cetățienescă d'in Pest'a, implinindu-si detorința față de susținerea ordinii și a securității publice, a citatu in modu legalu unu spre-diece membri ai unui comitetu demonstratoriu alu lucrătorilor, și 22 barbati de incredere cari au participatu la consultările acestui comitetu, — la oalăta 33 calfe de croitori turburatori de pace și linisce, — a ordinațu investigațiune contr'a lor și i-a arestatu. (Aprobare in drépt'a.) Acést'a s'a intemplatu in a 3. l. c., și după trei zile oratorele a primitu una acțiune contr'a acestei procedurii. Dinsulu a emis apoi numai decātu unu cerculariu către cetatea Pest'a prin care a cerutu desluțiri in această a afacere cu observarea, că numai decātu să se incepa investigațiunea contr'a arestatilor, pentru că de una parte cei aflați nevinovați in decursulu investigațiunii se nu se țiene arestați fără cauză. er' de alta parte pentru că prin condamnarea celor culpabili se se dăe exemplu celor-a-laltu lucratori. Până in momentul presinte oratorele n'a primitu nici unu răspuns de la cetatea Pest'a, cu tote aceste inse pot' dechiară că partea cea mai mare d'inte cei 33 individi arestați e pusa degiă era in libertate. Starea actuală a lucrătorilor e urmatori'a: oratorele nu s'a sentitu îndreptățitu a se amestecă in sfer'a de activitate a municipiului autonomu.

Un'a dintre primele și principalele detorințe ale unui municipiu e a susține ordinea. Guvernulu numai atunci ar pot' intreveni, dacă poliț'a ar apelă la ajutorulu seu, sau dacă auctoritățile orasului nu ar fi in stare să susținea ordinea prin propriile sale mediu-loce. De altmintrelea oratorele crede, că este multu mai umanu, a pedepsi aspru pre urdătorii miscării indată la inceputu, decātu prin indulgență a lasă că miscarea să iee dimensiuni, cari in totu casulu potu avé urmari multu mai rele.

Ernestu Simonyi aproba principiile pronunțate de ministru, dar' nu este nici decātu multumitu cu răspunsulu datu; ministrulu, dăce oratorele, n'a spusu crim'a, pentru care s'au arestatu acei 33 individi. Să nu creda cine-va, că cestiunea lucrătorilor se pot' rezolve cu forță. Miscarea lucrătorilor semena cu Anteu d'in mitologia: de câte-ori se oprime, de atâtea ori se radica cu mai mare putere. De aceea elu nu aproba măsurile luate pentru rezolvarea acestei cestiuni. — Cu tote acestea inse camer'a iè actu despre răspunsulu ministrului.

Notariulu camerei magnatiloru, bar. I. Nyáry, presinta nunciulu, prin care camer'a magnatiloru face cunoscutu, că a acceptatu proiectulu de lege despre contractualisti cu ore-cari modificatiuni. — Modificatiunile se voru tipari și transmite la sectiuni.

Ministrulu de comerțu Iosifu Szlávy răspunde la interpellatiunea lui Gabr. Várady, relativă la afacerea societății Lloyd-ului austriacu. Interpellantele se multimesce de-o-caru-data cu răspunsulu ministrului, și-reserva inse dreptulu de a-si face observatiunile relative la această afacere cu alta ocaziune. — Camer'a iè actu despre răspunsulu ministrului.

După presintarea mai multoru raporte diferite, cari se voru tipari și impartit, camer'a trece la ordinea d'lei, și mai întâiu la deliberarea bugetului, camerei de pre lun'a lui maiu, care se si voteza cu 85.050 fl. și 8 cr. Urmeza apoi a trei'a cetire a proiectelor de lege despre crearea și regularea tribunalelor de prim'a instanță și a județieloru cercuale și despre institutul de creditu fonciaru. Aceste proiecte se primescu definitiv și se tramitu camerei magnatiloru spre pertractare constituționale.

Ultimulu obiectu alu ordinii de d' este raportulu comisiunii centrale relativu la modificatiunile făcute de camer'a magnatiloru la proiectulu de lege comunalu. — La modificatiunea proiectata de camer'a magnatiloru la §. 124, Col. Tisza propune schimbarea, că preții se nu platesca dare comunale după veniturile, ce le tragu de la comunitatea loru besericesca. Se primesce.

§. 129 s'a modificatu de camer'a magnatiloru astu-feliu, că comunitățile se asterna socotele inchiariate jurisdicțiunii spre aprobare, chiaru și in casulu cându nu s'ar radică nice unu gravamenu contr'a lor — Cu privire la această modificatiune vorbescu mai multi deputati parte pentru parte contr'a primirei, in fine se pune la votu și se primesce. — Proiectulu se va tramite camerei magnatiloru spre aprobare.

Presedintele anuncia că a primitu seire oficiale, cum-că mane va sosi rescriptulu imperatescu, prin care se va inchide sesiunea a dou'a a camerei din 1869/72. Invita deci pre deputati că mane la 10 ore să vina câtu mai numerosi, că-ce după ședința publica va avé locu una ședință secreta.

Ședința se radică la 3 ore d. m.

* Ședința de la 17. maiu 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide ședința la 10 ore. Se cetesce protocolulu ședinții precedente și Al. Csánády observa, cu privire la punctulu protocolului unde se recunosce verificarea definitivă a deputatului Dr. Pauler, că elu a presintatu ieri presedintelui unu protestu contr'a alegerii lui Pauler, presedintele inse i'a respinsu cu observarea, că Pauler s'a alesu de deputatu in 16 aprilu, terminulu de 30 de zile a expiratu degiă alalta-ieri, prin urmare Pauler est definitivu verificatu. Oratorele roga camer'a să iè protestulu in consideratiune, de ora-ce terminulu de 30 de zile a expiratu numai in 16. maiu, ser'a.

A sup'r'a acestei cestiuni se intinde una desbatere lungă și infocată, carea se finesce, lucru firescu, cu respingerea protestului și autenticarea testului presinte alu protocolului.

După-ace petitiunile presintate de I. Vidats și St. Majoros se transmitu comisiunilor respective, contele I. Andrásy presinta rescriptulu regescu, prin care se inchide sesiunea a dou'a a camerei d'in 1869/72, și se anuncia deschiderea sesiunii a trei'a pre 19. maiu.

Presedintele P. Somssich si-ține de detorința sa de presedinte a aruncă una reprivire a sup'r'a rezultatelor obținute in decursulu sesiunii a dou'a, și dice: Prim'a ședința a sesiunii a dou'a s'a ținutu in 4. aug. 1870, și după-ace camer'a s'a constituitu in diu'a urmatoria, și-a amenatu ședințele pre tempu nedeterminatu; in 22. oct. acelu-a-si anu era-si s'a intrunitu. De atunci și până asta-d' s'au ținutu 117 ședințe. Numerulu celu mai mare alu deputatiloru verificati in această sesiune a fostu 434, dintre acești-a 17 si-au depusu mandatele și 6 au moritu, in loculu lor s'au alesu alti 23.

Camer'a a lucratu, a fora de cele 9 sectiuni, in 10 comisiuni permanente, și adeva: comisiunea economica, financiară, petitiunaria, pentru esaminarea socotelorlu, imunitate, cale ferate și bibliotecă; precum și in alte cinci comisiuni deosebite pentru afaceri diferite. — Numerulu raportelor presintate de aceste comisiuni se urea la 152, propuneri 41, propuneri de rezoluțiune 48, interpellatiuni 94; proiecte de legi remasera d'in sesiunea trecuta 33, in sesiunea prezenta s'au asternutu de nou inca 55, d'inte acestea s'au santiunatu 31, asternute spre santiunare sunt 11, și 46 suntu inca nedeliberate. Numerulu concluseru luate de camera a sup'r'a totoruru a cestoru obiecte se urca la 1456. Votări nominale au fostu 40; numerulu celu mai mare alu deputatiloru absentu a fostu 205, celu mai micu 108, deci, numerulu de mediu-locu 156. Majoritatea cea mai insemnată a votărilor nominale a fostu 242, cea mai mica 13 voturi.

Presedintele vorbesce apoi despre schimbările ce s'au făcutu in ministeriu, insira sumele erogatiunilor statului preliminaru prin art. de lege 10 d'in 1871, și continuandu, dăce: CREDU că este de interesu a observă, că in bugetulu de pre anulu 1871 s'a votatu 1. pentru scopurile instrucțiunii publice cu 566.000 fl., 2. pentru scopuri de comunicațiune cu 1,183.697 fl., 3. speșsele ordinare pentru așezarea țierei cu 1,646.120 fl., pentru cele extraordinare cu 1,152.387 fl., și 4. pentru alte scopuri diferite cu aproape 5,000.000 fl. mai multu că in anu 1870.

Ministrulu pentru comerțu industria și agricultura a presintatu camerei mai multe proiecte noue de legi, era d'in sesiunea precedentă au remasu siese nedeliberate. P a t r u d'inte acestea s'au sancțiunatu și promulgatu.

In interesulu afacerilor publice și ale comunicațiunii, adeva pentru construirea de căli ferate, canale, porturi și drumuri, ministrulu concerninte a presintatu camerei trei-spre-diece proiecte de legi; d'in sesiunea trecuta a fostu remasu numai unulu. Trei d'inte aceste proiecte s'au sancțiunatu și publicatu.

Ministrulu de justiția a presintatu in sesiunea această cinci proiecte de lege; d'in sesiunea prima remasera șapte-spre-diece nedeliberate. D'inte acestea s'au sancțiunatu și publicatu p a t r u.

In privința instrucțiunii publice, a educațiunii poporului și afacerilor religiozitate, ministrulu respectivu a presintatu camerei unu proiectu de lege, siese remasera d'in sesiunea trecuta. D'inte acestea s'au sancțiunatu numai unulu.

Cu privire la afacerile interne ministrulu respectivu a asternutu unu proiectu de lege și unulu a remasu d'in sesiunea trecuta; ambele s'au pertractatu, dar' nu sunt inca santiunate.

Ministrulu de financia a presintatu camerei șiese-spre-diece proiecte de lege; patru au fostu remasu d'in sesiunea precedentă. D'inte acestea s'au sancțiunatu și publicatu patru-spre-diece. — In privința contingentulu de recrute pentru monarhia și țiera ministrulu respectivu a presintatu șapte proiecte de legi; siese s'au santiunatu și publicatu. — In fine, d'in partea dloru deputati s'au presintatu in cursulu ședinții a dou'a trei proiecte de legi, doue-spre-diece remasera d'in sesiunea trecuta și astu-feliu pentru sesiunea ventoria remanu cinci-spre-diece.

Cu acestea m'am nesuitu, dăce presedintele, a compune datele referitorie la cursulu sesiunii a dou'a.

In fine, presedintele multimesce camerei pentru increderea ce o a manifestatu față cu dinsulu și in decursulu acestei sesiuni, poftesce regelui și reginei vietia îndelungată și domnia gloriosa, familiei regesci totu binele și

ericirea, dorește că Ddieu se fericesca și binecuvântu patri'a cu darurile sale spirituale și materiale, saluta deputati și li poftesce vietia îndelungată, puterea și țara spre binele patriei.

După acest'a se cetese și autentică protocolulu ședinții și apoi se radică ședința la 11³/₄ ore a. m.

Ședința de la 19. maiu 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide ședința asta-di, care este prim'a ședința in sesiunea a trei'a, la 10 ore a. m.

Se cetesce rescriptulu regescu, care convoca pre asta-sesiunea a trei'a a camerei d'in 1869/72., după aceea presedintele invita camer'a a alege vice-presedinti și notari și a se constitui.

Stefanu Bitto se alege de primu-vice-presedinte alu d' cu 167 d'in 287 de voturi; Béla Perczel, vice-presedinte alu doilea cu 177 d'in 284 de voturi. — Urmeza alegerea notarilor, a cuestorelui și a comisiunii pentru diariu. Notari se alege Paulu Jámbor cu 278, Colomann Széll cu 276, Alessandru Bujanovics cu 254, Ales. Paucsetics cu 254, Stefanu Majláth cu 167 și Péter Mihályi cu 140 voturi. (Este de insemnatu, că dlu Mihályi n'a fostu candidatu de partița dreapta.) De cuestore se alege Ladislau Kovács cu 169 de voturi. — Alegerea comisiunii pentru diariu se va publică mane.

Primulu-vice-presedinte St. Bitto, multimesce camerei, in numele funcționarilor alesi, pentru increderea cu care i-a onoratu; asemenea multimesce și P. Jámbor in numele notarilor.

Presedintele Somssich comunica, că presedintele academiei magiare, Melchioru Lónyay, invita camera reprezentantilor, a participă mane la ședința anuală solemnă a academiei, sau de a se infacisă celu pucinu la deschiderea ei. — Ministrulu presedinte roga inse camer'a, că mane inainte de ședința publica să țiene una ședință secreta.

Se decide, că mane la 11 ore să se țiene ședință secreta și după aceea cea publica.

Presedintele Somssich concrede presiulu vice-presedintelui B. Perczel și se procede apoi la impartirea in sectiuni.

Ședința se radică la 2¹/₂ or. d. m.

Aradu, maiu 1871.

Epistola deschisă Dlu Redactore alu „Albinei” Vincentiu Babesiu, etc. etc. etc.

Domnule Redactoru!

De cându sum norocosu a ocupă un'a d' catedrele profesionale de la institutul clericalu de aici și totu-odată postulu de secretariu consistorialu, degiă de repetite ore fui atacatu d'in parte d' tale, va să dăca a Redactorului „Albinei”. Inse intemplau aceste atacuri in genere, le descoperim și celu multu le privim de neșcalunnie naturale Magnificenței sale, de care se împartesitu pre multu barbati ai natiunii mai meritu decātu mine, foră că se le fi luate in consideratiune macaru cu unu evenimentu pre calea publicității.

Cându inse, Dle Babesiu, cu unu fumu de informatiuni positive, in Nr. 33, observi „că un calugaru e inamicu de mórte alu corului clericalu” era in Nr. 34, d'in incidentele episodelorlu sinodali dăci că „ai avé multe de observatu, dar' ar' pecatu a nu face d'in tote o sistema de monstruositate și apoi la timpulu său astu-felu a le pu inaintea ochiloru publicului nationalu.” Un'a mai trebuie să reflectăm D. Sa Dlu eppu al Aradului are slăbiriunea de o connivintiă prenată pentru omenii pre cari i crede ai sei, pre cându sunt omenii peccatului și totu-mereu abuzeza de bunetatea inimei Pré-Santfei Sale, Gramada dovede ni stă gata și ea este forte mare.

Aceste gravamine, Dle Babesiu, sunt de natura, care me revolte și-mi sgdue totu intemul, pentru care ar' trebui să iesu d'in lume și celu pucinu să parasescu institutul și consistoriulu și să lasu terenu liberu acelor Dni mai norocoși decātu mine, cari pentru servitiile lor de servitismu se bucura de protecțiunea Dtale.

Că unulu, care făcia cu Dta, dle Babesiu, nu cunoscute neci unu obligamentu, decātu acelu eflu su d'in considerarea relațiilor de amicitie și protecțiune, de care te bucuri d'in partea Illustratei familie Mocioniane, ti-marturisescu francu, că in 1869, cându d'in bunavoința pre-bunului meu parinte Episcopu am ocupatu catedr'a profesorală încātu privescu pusețiunea mea de atunci, multu a avutu institutul necesitate de mine decātu eu de catedra. Nu aspiratiuni și ambițiuni personale m'au adusu in midiloculu tenerimei, vocatiunea și convingerea mea interna, carei-a d' respoteri m'am silitu totu-de-un'a a-i dá expresiune, ținut'a mi-a fostu a imbină prasă de teori'a, și in specie a dedă tenerimea cu predicam

euventului lui Ddieu, fora de care luminarea poporului nu e posibila, macaru de ar' avé unu lecionu de conducatori cu politica innalta; si sciundu mai departe, câta predilectiune are poporul nostru chiaru si câtra cantarea monotona, éra de alta parte ce influentia are cântarea melodiósa a supr'a inimii cu sete m'am folositu de ocaziune a profitá si pe acestu terenu de modestulu meu talentu, ce cu bunavointi'a parintésca a Pré-Santfei sale mi-a si succesu; si daca nu am devenitu pâna acuma la ce-va resultat mai mare, fii asecuratu. Dle Babesiu, câ nu e caus'a lips'a zelului meu; o am inceputu, o sustienu si o voiu continuá activitatea mea, pâna cându tenerimea mi va urmá si poterile nu me voru paresi; activitatea mea profesoralu nu o privescu pentru mine, ci pentru interesulu progresului maicei nostre beserice; întreprinderi mele nu au premer-su usuatelu colectári de bani si buciómári prin foi, nu ia armatu triumfu teatralu si desdaunári banali, decâtu indestulirea inimii, câ am facutu ce va; eu pote am gresítu, dle Babesiu, câ nu am cerutu in asta privintia previ'a binecuventure a Dtale, inse j a m f a c t u m i n f e c t u m f i e r i n e q u i t; pentru mine asta-di si totu de un'a va fi unica respalata conivint'i'a si zelulu tenerimei, a carei testimoniu, credu, câ totu de un'a va fi mai valorosu, de câtu câraiturele informatoriloru Dtale. A fora de aceste am fostu totu odata si notariu consistorialu.

Aceste, Dle Babesiu, nu ti-le spunu între paruru ochi, câ si aderintii cei servili ai dtale, ci in faci'a lumii; celu-ce are motive a le considerá de neadeveruri arunce petra a supr'a mea.

Dar' cu indulginti'a on. publicu cetitoriu trecu la consistoriu :

Inainte de constituirea consistorieloru pre bacea statutulu organicu érá aici la noi aplicatu numai unu individuu in cancelari'a diecesana, care era si protocolistu si notariu si referinte si speditoriu, de multe ori si purisatoriu intru un'a aceea-si persona, si celu multu se ajutorá in purisare câte cu unu clericu cu duoi; afora de aceste, de regula propunea si cate-va stúdie in institutulu teologicu. Aceste apoi au fostu posibile numai asié, câ respectivulu a fostu calugaru de cei cu jugulu rbdarei in grumadi si cu pecate multe cum dici Dta, dle Babesiu; acestu individuu, in perplesitatea acumulatelu agende, érá apoi silitu a compune per extensum protocolulu siedintieloru dupa noti-tiele facute in siedintie si d'in conceptulu referadei, firesce, câ atunci candu poteá. Acést'a a fostu i sortea mea pâna la constituire. De la constitui-re, câ secretariu, mai multe lune am substituitu totodata pre dlu referinte scolariu, érá dlu referinte besericescu si asta-di e substituitu prin person'a mea; a fora de aceste manutienu catedr'a profesoralu si sum ceremonialniculu Pré-Santfei Sale Dlu Eppu diecesanu. Ce d'cei, dle Babesiu? nu sunt destule ocupatiuni si sarcine pre unu individuu? Dar' inca nu e destulu; de la constituirea consistorieloru trebuiá inca peccatosulu de mine sè ducu pentru fiasce-care senatu protocolu separatu, precum separatu si despre siedintiele plenarie, de totu 4 protocoale; fiindu inse acést'a o imposibilitate fisica, consistoriulu plenariu a dispusu, câ f i a s c e c a r e r e f e r i n t e s e c o m p u n a p r o t o c o l u l u s e u, in urmare si eu celu besericescu. Si fiindu câ mi-am implinitu detorintiele ce cadu in resortulu meu tocmá asié ca cei-a-lalti DD. referinti pre langa tote ocupatiunile mele ce le mai am si afora de consistoriu; si fiindu câ dieces'a si pâna acuma prin trud'a mea cea osindita de Dta a economisatu 1500 fl. chiaru între marginile cele mai anguste ale modestiei potu pretinde, câ daca nu recunosceti neci ast'a de merit, baremu sè nu me osinditi.

Aceste sunt sarcinele ce apésa pre unu omu peccatosu, între aceste giurstári resufla calugarulu odiosu; acestu calugaru, despre carele d'ci, câ e inimicu de morte corului! acestu calageru e omulu peccatulu! si se numera între acei-a, cari abuséza de inim'a cea buna a Pré-Santfei Sale!! Acestu-a e calugarulu celu fora tactica si scurtu la vedere, câ n'a recunoscutu, câ mai are unu episcopu, ba mitropolitu, cu resiedinti'a in Pest'a. Acestu-a e peccatosu, câ in loculu ocupatiunilru in sfrate n'a nesuitu a face spionagie. O peccatosulu de elu!

Candu ti-am cetitu observárele, in cari me invinuescu cu atát'a gravitate: mi-a venit in minte acelu abate apusénu cu numele Moise, despre carele scrie Campaneli, câ fiindu chiamatu la capitulu pentru a condanná pre unu bietu calugaru, acusat cu neobservarea unui §-u d'in regulamentulu de disciplina, santulu parinte Moise a dusu cu sine pre umeri unu sacu plinu cu nesipu si, intrandu in sal'a de siedintie a capitululu, a golitu saculu in midilocula salei in vederea toturor, d'cundu cu tonu innaltu: „A c e s t e s u n t

peccatele mele, care eu asié le-am portatu, si acuma eu sè judecu pre altii de peccate?“

Placa, Dle Babesiu, esi la lumina cu sistem'a peccatelu!

Si eu ti dechiaru serbatoresce, câ pâna nu vei demustrá observárele facute a supr'a mea, te consideru de infam u calumnia-tor u.

Asiu fi misielu câ si argatii Dtale; asiu fi tiranu esistintiei mele, daca n'asiu radicá celu pucinu arm'a cuventulu pentru aপরeraa conduitei mele calumniata de limba sacrilega a Dtale.

Simtiescu insemnetatea urmáriloru posibile pentru acést'a lupta, ce fora de vin'a mea trebui sè suscep.

Cunoscu disparitatea facultatiloru, de cari dispuni Dta si eu, si nu tragu la indoiala numerositatea acelu aderinti, ai Dtale, cari pote me voru condanná, pentru câ „c á o o i e s p r e j u n g h i a r e“ nu am plecatu capulu, ci câ calageru sum asié de obrasnicu a stá in faci'a cu acelu-a, care pretinde a dispune cu clerulu de la Mitropolitu pâna la cantaretiu; cu acelu-a, care in beserice'a autonoma dispune de unu dreptu, ce de la Cristosu pâna le noi altu crestinu nu l'au avutu, de a poté figurá in acelu-a-si periodu câ deputatu sinodalu in doue eparchie, si prin acést'a de o parte a lipsi pre credintiosii unui cercu alegatoriu, de a poté fi representati in sinodu, érá de alta parte, eparchiele de a poté avé numerulu prescisu de reprezentanti.

Permite-mi, dle Babesiu, câ nemicu nu detragu d'in talentulu si meritele Dtale; ai lature si buna si rea, dar' nu me pricepu ce te a miscatu a te dejosi la atát'a calumnia? câ eu sum inimicu de mórte alu corului! omulu neativitáti, alu peccatulu etc. etc. si nu am merite.

Te întrebú dle, dta esti fora de peccate? Daca poti d'ce câ: da, arunca pétr'a a supr'a mea, si atunci dispune câ catielulu d'in Aradu se latre si mai departe, de ora-ce eu nu sum lotru de a cunosce midilócele pentru latratulu câniloru celoru fideli ai Dtale.

Casiodoru (libr. II.) scrie: „cumcá omulu, de regula cu atátu mai mare activitate desvólta, încátu esperiéza câ servitiulu densulu e recunoscutu; dar' e forte tristu, continua Casiodoru, daca lucratoriulu i se denéga fructulu ostaneloru; e si mai tristu daca in locu de remuneratiune singuru suferu scadere; candu chiaru dela acei-a suferu scadere de la cari a speratu sucursu; ce e mai multu, e necagitu si amenintiatu fora câ se li fi gresítu.“

E dreptu, dle Babesiu, ca eu faci'a cu Dta nu am merite de o natura cu a spioniloru Dtale; inse Dta, care pretinde a posedé seriositatea de conducatoriu natiunalu si încátu-va besericescu; ar' trebui sè te radici preste patime; ar' trebui sè sci, câ fostu jude curialu, cumcá informatiunea unilateralu usioru duce pe ghiatia si face pre judecatoriu nedreptu.

Desf eu nu cadu sub competinti'a judecatorésca a Dtale, asiu fi doritu sè te convingi, si inca nu d'in partea mea, fiindu-câ — póte — trasurele mele nu-ti placu, ci d'in partea acelu-a, pre cari i stimezi; dta inse, desf ai ai avutu acést'a ocaziune, nu te-ai folositu de ea, pentru câ ai natura nenorocosa, de a fi credulu, in urmare, judecatoriu nedreptu, si a urf pre toti cei ce nu sant de o colore cu proselitii, cari au facutu idolu d'in Dta; si celu ce e plecatu a urf pre altii, usioru póte afiá o mie de cause; de regula vede si ce nu este, si ce este vede in mesura mai mare, asemenea celoru ce suferu in podagra, cari scam'a cadu pe pitioru o socotescu a fi stanca, fiindu câ dorerea lor d'in bóla i-petrundu pâna la ósse.

Dta cunosci peccatele altoru-a, dar' fi siguru, câ informatoriu Dtale, mai alesu celu cu frisur'a frumósa, ti-cunoscu stabilitiunile Dtale; Dta i-folosescu de spioni, érá ei pre Dta de patronu efica ce, de a p e r a t o r i u s i r e s b u n a t o r i u; eu inse pre acesti-a faci'a cu modest'a mea persóna nu-i consideru altu cum, de câtu de ciorele lui Plutarchu, care pentru aceea uriau pre cióca, pentru câ se temeau câ va fi d'in ea vulture; eu inse, dlu meu, de caraitulu cioreloru, mai alesu a celei cu frisura, nu me spariu; zelulu meu in directiunea sa e de natur'a compasululu, pre care, — concedu, — d'in timpu in timpu lu-va clatiná orcanulu d'usimantiei si alu resbunárii dvóstra, inse ve asiguru câ mai nastatornica e directiunea orcaneloru amenintiatórie decâtu a micutelulu magnetu.

Placa Dle cu politic'a „nalta“, fá-ti placerea, calumniédia, amenintia, isbesce cu ferocitatea lui Ercele, câ esti Dlu pusetiunei si posedi f a v o r u l u d e a f i o r g a n u p u b l i c u! si eu n'am alta

de a face decâtu a me aperá si cu elasticitatea lui Anteu a-ti paralisá nemeritatele atacuri, de-si sum necunoscutu si umilitu.

O multime de preoti si dignitari besericescu precum si crestini inteliginti mireni — ti-o spunu francu — urmarescu cu atentiune tienut'a ceasimanósa a Dtale faci'a cu clerulu, documentata prin numerosii articlii si corespondintiele pseudo-provinciale ale Dtale: Dar' trebe sè scii, câ se apropia timpulu candu clerulu nostru natiunalu va deveni la cunoscenti'a solidei sale pusetiuni; se va concentrá in reuniuni dupa esemplulu clerulu altoru popóre civilizate, si cu crucea in frunte, consolidandu-se preotii la o resistintia demna de chiamarea lor sublima, voru scuturá curatel'a neomenósa a politicei „nalte“; ei câ luminatorii poporulu, ca servii lui Ddieu, cari porta pre stindardu principiile cele eterne ale crestinatii, nu se potu, si in interesulu sacramentulu ce lu-au, nu li este iertetu a se umili inaintea idoliloru pamentesci; d'cu, va sosi timpulu candu cei ce sunt asta-di umiliti si goniti voru aprinde copacii padurei, de cari dispunu, si cu acesti-a voru pargioli grumadii hidrei celei cu multe capete.

Atát'a pâna la vedere.

I o s i f u G o l d i s i u , m . p .

Comitatulu Cetatea-de-Balta, maiu, 1871.

(Romanii si magiarii.)

Romanii mai d'in tote pártile locuite de densii dau semne de viétia; d'in cându in cându câte una scire imbucuratoria despre activitatea intelligintiei romane pre terenu politicu natiunalu; numai in acestu comitatu romanescu au amatitu tote gurele; numai aici sunt romanii atátu de lasi, câtu de unu siru lungu de ani nu se mai scie, daca mai existu romani in acestu comitatu, séu nu.

Intru adeveru, indiferentismulu intelligintiei nostre nicaiurea nu este mai frapantu câ in acestu nefericitu comitatu.

Nu voiu probá acést'a assertiune cu impregiurarea trista, câ in anulu trecut, venindu in vacantia postulu de comite supremu, romanii, resp. intelliginti'a romana n'a facutu nice unu pasu pentru implerea acelu-a cu unu romanu, de-si la aceea i-ar' fi indreptatitu chiaru legea magiariloru, botezata „pentru egal'a indreptatire a natiunalitatiloru“; nece cu alta impregiurare si mai trista, câ între 8 judi de sclavi(sic!) nu este nice unulu, érá între 9 assessori numai duoi sunt romani, cu tote câ romanii facu $\frac{2}{3}$ párti ale locuitoriloru comitatulu, faci'a cu magiarii, sasii, armenii si cigani; nu-mi voiu demustrá assertiunea nice cu atitudinea necorrecta a intelligintiei nostre pre tempulu alegerei de deputati la diet'a magiariloru d'in Pest'a; ci me voiu margini, cu acést'a ocaziune, singuru la una impregiurare, si anumitu la aceea, carea de la inaugurarea monstrulu cu doue capete este la ordinea dilei, — adeca la magiarisare.

Magiarii acestui comitatu, de-si pucini, forte pucini la numeru, au adusu lucrulu acolo, firesce, folosindu-se de lasitatea romaniloru, câtu dinsii au majoritatea in comitetulu reprezentativu.

Acést'a majoritate, nu s'a multumitu, câ a eschisu pre romani mai d'in tote posturile comitatulu, ci, fidela propagandei lui Eötvös, in adunarea marcala a triloniulu trecut, decide câ: pre spessele locuitoriloru comitatulu, adeca a romaniloru, sè sè infintize in D. St.-Martinu, in acestu miserabilu satu, una scóla magiara, ba insolinti'a domniloru impintenati s'a estinsu pâna acolo, câtu nu s'au genatu a spune verde in faci'a celoru presenti, câ aceea scola sè fia condusa de principiile professate de Eötvös.

Acést'a decisiune s'a adusu in presentia intelligintiei romane d'in acestu comitatu, fora sè cutéze care-va a o lovi bataru cu unu protestu; nu, n'a cutezatu nice unulu a radicá unu veto contr'a omorulu natiunalu; ba nice in contr'a modalitatii alese spre ajungerea acestui scopu infernalu nu s'a radicatú nice o voce. Éta modalitatea: D'in banii incursi pentru facerea sioseloru comitatulu se voru anticipá 40.000 fl. spre acestu scopu, érá locuitorii comitatulu cu celea 5% ale darei directe voru acoperi acestu deficitu; pâna atunci inse comitatu mai pote remané in starea deplorabile de pâna acum; érá in specie locuitorii cercuriloru Cundu, Tatarlana si Bi'a — curatu romanesci — mai potu remané inchisi in comune, despartiti de tota lumea, câ-ci d'in banii incursi degiá mai remanu atát'i'a, câtu sè se pot'a face sioséu'a câtra Cipáu, neaperatu de lipsa, pentru câ poltronii de acolo sè pota amblá incoce si incolo spre seduce, agitá si curtisá.

Asié dara romanii sè solvesca la facerea drumuriloru pentru nemesii magiari; sè solvesca pentru infintierea scolei magiarisatorie, érá ei prin drumurile lor celea ne-amblabile sè remana despartiti de tota lumea, de tote piatile pâna atunci candu cu totii voru fi magiari. Frumóse speculatiuni!

Serietoriulu acestoru orduri, in numele consociloru sei, inainte de tote reprobandu conduit'a membriloru romani ai comitetulu reprezentativu faci'a cu mentiunat'a decisiune infernala, protesteaza in numele întregi poporatiuni romane in contr'a infintiaru acelu institutu magiarisatoriu, protes-

teza, pentru-că în Blasiu, Mediasiu, Sighisora și Tergalu-Muresului sunt institute de ajunsu pentru locuitorii comitatului, pentru-că acestea sunt celea mai aproape, și în fine, pentru-că școl'a înființată are scopu de a magiarisá și nu de a latí cultur'a, éra șioselele comitatului, fiindu în starea cea mai deplorabile, bănii incursi spre acéstu scopu nu se potu folosi spre altulu.

D'in parte-ne credemu, că ministeriulu concerninte nu va aprobá o astu-feliu de decisiune, carea ar' avé urmarile celea mai funeste pentru întreg'a poporațiune a comitatului, fara deosebire de naționalitate séu confesiune.

Daca inse totu-si acelu ministeriu ar' consențit cu magiarisatorii de langa Ternava, atunci noi la rondulu nostru, o spunemu francu, că vomu suportá atari impositie nelegali; inse acelea le vomu considerá, de unu imprumutu, dupa carele vomu pretinde si interesele la tempulu seu!

Cu permissiunea onorabilei Redactiuni, vomu mai atinge acésta afacere cu alta ocaziune, până atunci amintescu numai în fugă, că ministrulu magiaru a nimeritu stramutarea tribunálului d'in St. Martinu la Elisabetopole séu Mediasiu, că-ci amplotiati cu familia nice până acum nu capetaru, cuartire, éra noi cându mergemu la adunările marcal, trebuimu se dormimu în satele vecine; mai toti amplotiati sunt multumiti cu acea stramutare, afara de unii școl'isti numiti possessori intr'e cari este și comitele supremu Silvási János, apoi Gyarfás, Vité, etc.

Unu dascalu.

Alegerile de deputati în Romania s'au începutu în 2/14. maiu. Până acum'a ni este cunoscutu numai rezultatulu alegeriloru colegiului I. alu boeriloru, cari — lucru firescu — au reeștítu în favorulu guvernului, a fora de patru cercuri, în cari s'au alesu candidatii partitei liberale. Eta rezultatulu:

Deputatii cunoscuti ai colegiului I.

Covurluiu: Lascaru Catargiu; Ialomiti'a: Nicolae Crețulescu; Ilfov: Dimitrie Gr. Ghica; Teleormanu: Costache Boerescu; Dimbovitia: George Gr. Cantacuzino; Braila: Constantiu Crețulescu; Vlasca: N. Tataranu; Argesiu: M. Costachi Epurescu; Oltu: Colonelu G. Manu; Ramnicu-Saratu: Constantiu Gradisteanu; Putna: Alecu Balsi; Buzeu: Vasilie Vladoianu; Prahova: Theodoru Vacarescu; Tecuceu: Theodoru Sturza; Romanu: Calimachi Catargiu; Romanati: G. Farcasianu; Tutova: M. C. Epurescu; Romanic-Valcei: Al. Lahovari; Folticeni: Nicu Ganea; Bolgrad: G. Focsia; Ismailu: Alecu Tulceanu; Cahulu: Grigore Bognescu; Husi: Cogalniceanu; Vaslui: Iancu Sturza; Iasi: Petru Mavrogheni Botosiani; Nicu Mavrocordat; Petru: Rosnovanu; Giu: Zamfiru Brosteanu; Mehedinti: Gh. Costaforu; Bacau: Eugenie Ghica; Craiova: Alexandru B. Stirbeiu; Gampu-Lungu: Stefanu C. Golesecu; Dorohoiu: Al. Plaino.

VARIETATI.

*(Ce felu de romani sunt în Valasutu?) Cetimu în diuariulu „Kelet“ Nr. 111, că în comunitatea Valasutu (comitatu Doboc'a) școl'a confesiunala s'a transformatu în școla comunala, cu alte cuvinte școl'a romanescă s'a facutu școla ungurésca și acésta înca în 17. dec. 1870. Éra în 8 maiu 1871 se alesera în consiliulu școlasticu, de presiedinte contele Adamu Bánffy, éra de membri Carolu Ujvári, Filipu Bech, Alesandru Crainicu, Davidu Cosiotanu, Jonu Mezei (Campianu?) Giorgiu Peteru, Jonu Popu și Jonu Baciu. Precum se vede mai totu romani, ceea ce ne face a crede, că de nu întreaga comunitatea, dar celu puțin majoritatea locuitoriloru este romana, pentru că altmintrea nu s'ar fi alesu atâti-a membri romani, — mai de parte, ceea ce ne face a crede că presupunerea nostra trebuie că se fie întemeiată este și impregiurarea, că d. contele Adamu Bánffy, că se pota captá și captivá poporulu nepriceputu, au donatu locu de școla și gradina, precum se dice, chiaru în mediulocu comunității, va se dice: Valasutani si-a vendutu limb'a pentru unu pogonu (jugu) de pamentu, că-ci donatiuni generose, desinteresate, d'in partea proprietariloru magiari nu se facu Romaniloru numai asié de florile cucului. — Intrebămu acum pre d. preutu și pre invetiatoriulu (daca este) cum s'a intemplatu acésta? cu scirea și invoirea séu pote chiaru la indemnulu loru? Ore ordinariatulu are cunoscintia despre acésta trafic? și în fine implini-si voru dloru detorinti'a naționala d'a conservá limb'a romana în acea școla? Asceptămu respunsulu. — Nu multu ni pasa, daca în comunitati curatu romanesci școl'a se dechiara comunalt, cu alte cuvinte daca poporeni nu facu de buna voi'a loru școla, li-o face statulu, firesce totu pre școl'el'a pungei loru dar, în acéstu casu scaunulu școlasticu se se compuna d'in romani și acésti-a se porte grige a feri școl'a de magiarisare, că-ci acésta numai de la ei depinde, și de nu o facu, comitu crima în contr'a națiunii romane.

*(Concertu vocalu.) D'in Petrovosele, în confiniile militare, ni se comunica spre publicare urmatorulu raportu despre unu concertu vocalu ce s'a ținutu în Satulu-Nou a trei'a d'i de pasci în favorulu unui scopu filantropicu: „Petrovosele, 4 maiu 1871. — Romanii d'in Satulu-Nou si-manifestara zelulu loru naționalu infocatu cu ori-ce ocaziune binevenita. Acum de nou dederu dovedi de vietia naționala, că li jace la inima progresulu și cultur'a naționala romana, și că cu nice unu prețiu nu voru a se tavalí în noroiulu indiferentismului. — În 30 marte, adeca a trei'a d'i de pasci a. e., chorulu vocalu, în frunte cu d. docente Petru Miosicu, a ținutu în școl'a romana d'in Satulu-Nou unu concertu în favorulu invetiaceiloru orfani. Esecutarea concertulu a fostu insocita de cele mai viue aplause d'in partea poporului, adunatu la unu numeru de 260 de persone, între care și o multime de ofițieri d'in Panciov'a de diferite naționalități. Cu bucuria deosebita veduramu între participatori și unu numeru însemnatu de dame, precum și pre on. d. locutenente super. Ioane Balnojanu, pre prea-onorab. d. protobresbiteru d'in Panciov'a, Simionu Dimitrieviciu, și pre alti preoti d'in tractulu seu. Poporulu d'in locu alergá la acésta petrecere solemnă d'in tote anghiurile, încátu, ne mai fiindu spatiu de ocupatu, se aninau pre ferestre și de acolo cu bucuria entusiastica priviau și ascultau. Dupa concertu urmá în sala dlui Ios. Sigismundu unu balu, care durá până la diu'a alba între petreceri sincere și cordiale. — Primesca multumit'a nostra zelosulu d. parocu de acolo, Pavelu Militariu, care a arangiatu și condusu una asemenea productiune naționala. Nu mai putiema multumimu întregulu choru vocalu, și în deosebi dloru docenti P. Miosicu, Ioane Rusovanu și sergintelului Lazaru Guguleanu, cari cu melodios'a loru voce sciura a storee aplause de la ascultatori. — P. I. Militarescu, m. p., agricolu.

*(Schimbare de ministri.) În consiliulu ministerialu ce se ținú eri, 18. maiu, a. c. se fece conclusulu d'a se recumendá imperatului demisiunea lui Giorgiu Festeticu și în locu-i a se numi Bela Wenkheim, la portufoiulu care imparte pei de cane nobilitate, cruci, decoratiuni și alte ciguri miguri. Aceste afaceri voru fi, de siguru mai usioru de plinitu pentru eruditiunea dlui baronu de cum fusese portufoiulu ministeriului de interne. — S'a vorbitu în dilele trecute și despre demisiunea unicului omu întru adeveru erudit între ministri și amicu sinceru alu poporului, Baltas. Horvatu, dar' pana acum n'au urmatu vre o decisiune în asta privintia, că-ci nu s'au aflatu înca omulu carele se-lu pota supleni și totodata se-i vina bine la școl'el'a și dlui Andrassy. În combinatiune sunt doi, ministrulu culteloru și instr. publ. Teodoru Pauleru, pre care l'ar înlocui apoi Bartalu (conservativu vechiu) éra dupa alta versiune Pauleru ar' remané unde este și portufoiulu ministr. de justitiá s'ar concedre lui Bela Pertielu. Schimbarile aceste sunt semne de destramare, de bola ministeriala, care dupa atâtea peteciture numai prin restaurare totala se va pote vindecá.

*(Serbarea d'flei de 3/15 maiu în Alb'a-Juli'a.) Unu onorab. Dnu d'in Alb'a-Juli'a ni scrie, că ținerea romana de acolo a arangiatu pre diu'a de 3/15 maiu unu maialu curatu naționalu, la care au invitatu și pre fruntasii antagonistoru nostri de diferite naționalități, dar' de-si tempulu n'a fostu tocmă nefavorabilu, acésti-a — afora de una mica exceptiune — nu au luat parte. „De aici nu potu se conchidu alta-cc“, dice dlu corespundinte, „decátu că antagonistii nostri politici, cu ocaziunea acésta, ni-au datu se întielegemu, că dinsi desavueza cu totulu politic'a bastarda a Brasioveniloru.“

(Avisu.) Acei onorab. domni, cari ar' voi a posiede opulu „Romanii și constitutiunile Transilvaniei“ de Dr. Ios. Hodosiu, sunt rogati a se adresá de adi înainte la autorele în Kőrös-bánya, districtulu Zarandu. Totu aici sunt rogati a adresá banii acei onorab. domni, cari s'au insarcinatu cu distribuirea, respective vinderea opului memoratu.

Publicatiune.

Comitetulu despartimentului VIII. alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu si-va ținé adunarea generale, în 11. iuniu a. c. st. nou, în comun'a Teu pre Secasiu la 8 ore demaneti'a.)*

Alb'a-Juli'a, 16. maiu 1871.

În numele comitetului

Nicolau Barbu,
actuariu.

*) Cele-lalte foi romane înca sunt rogare a primí în colonele loru acésta publicatiune.

Sciri electrice.

Versalia, 15. maiu. Congresulu delegatoriloru în Lyon n'a avutu nice unu succés. Preste totu s'au infacisiatu numai 40 de delegati cari îndata s'au si reintorsu, de ora-ce n'avutu nice una perspectiva de unu resultat favorabilu.

London, 15. maiu. Comandatele supremu alu armatelor germane de la Parisu a primit ordinulu, de a provocá comun'a parisiána, că a desarmeze valurile; acéstu ordinu se considera d'primulu pasu alu interventiunii nemtesci pentru suprimerea revolutiunii.

Belgradu, 16. maiu. „Jedinstvo“ anuncia: Cu tote-că rolulu Chedivului la rescol'a d' Jemenu este cunoscutu, și că nimenea nu crede în sinceritatea lui, totu-si i-a succés a molcon pre Sultanu prin una epistola, ba s'a semnalat chiaru și sosirea lui în Constantinopole.

Viena, 16. maiu. Precum mai înainte asié și acum adversarii contelui Beust se folosesc de absinti'a lui spre a-i sapá grop'a câtu d'afundu.

Versalia, 16. maiu, ser'a. Adunarea naționala dechiaró cu unanimitate la propunerea lui Aubert, că palatiulu lui Thiers d'in Parisu dirimatu de insurgenti, se va edificá de nou pre spesele statului. — Propunerea lui Peyrat, că adunarea naționala se recunoscá republic'a, că guvernulu alu Franciei, nu s'a consideratu de urgentu și asié s'a transmisu comisiunii inițiatoria. — Propunerea, relativa la arangierea de rogatiuni în tote besericele pentru terminarea câtu mai curundu a resbelului civilu, s'a primitu. Grévy fu realesu de presiedinte cu 506 voturi. — Unu telegramu d'in Parisu constateza, că column'a Vendome fu derimata. — Una proclamatiune a lui Pascal Grousset provoca cetățile mari ale Franciei se vina Parisului întru ajutoriu.

Viena, 17. maiu. În clubulu partit drepte s'a ivitu una desbinare. Propunerea lui Petrino, de a face straicu, fu combatuta cu resolutiune.

Zagrabia, 17. maiu. Jeri s'au facutu 34 de alegeri, între cari 24 sunt unioniste; guvernulu a invinsu în siese cercuri.

Praga, 17. maiu. Ministrulu Schäffle anuncia, că Hohenwart, insocitu de Helfert, va sosi câtu de curundu aici spre a terminá negociatiunile.

Bucuresci, 17. maiu. Guvernulu invinsu și la alegerile de deputati d'in collegiulu alu duoilea.

Carlovitiu, 18. maiu. Administraturulu patriarchatului, eppulu Stoicoviciu, a deschis asta di la media-di ședintiele congresului. Până ce se voru infacisiá toti deputatii, se voru ținé numai conferintie. Ședinti'a prossima se va ținé luni.

Petropole, 18. maiu. Se accepta, că contele Chotek se reintorca la postulu seu de aici, dar' nu se scie cu sigurantia. Dechiariuni d'in Viena, relative la cestiunea galiciana, sunt multumitorie.

Brussela, 18. maiu. Drept'a adunării naționala nu-si mai ascunde intentiunea, de depune pre Thiers câtu mai curundu; Grévy n'au voit se primesca postulu de presiedinte, asemenea Mac-Mahon. — Changarnier, care a ruptu relațiunile cu Thiers, n'a datu înca nice unu respunsu la ofert'a ce i s'a facutu în acésta privintia. Poporulu d'in Parisu a arsu în publicu manifestulu contelui Chambord.

Praga, 19. maiu. Se dice, că Schäffle ar' fi provocatu pre cheii betrani, că se folosesc de aceste momente și se se alature la ministeriulu lui Hohenwart. Fractiunea cehiloru betrani agroteza pentru tramiterea duoru barbati de incredere la Viena, cheii tineri inse credu, că mai antâiu se se delature definitivu senatulu imperialu, după aceea voru poté apoi negociá.

Burs'a de Viena de la 19. maiu, 1871.

5% metall.	59.30	Londra	125.—
Imprum. nat.	68.85	Argintu	122.60
Sorti d'in 1860	97.30	Galbenu	5.92
Act. de banca	763.—	Napoleond'or	9.93
Act. inst. cred.	279.40		

Propriet., edit. și red. respundiet.: ALES. ROMANU